

Activiteitenplan gewone dwergvleermuis

Munnikeweg 7/7a, te Ederveen

Datum	12-11-2018
Auteur	T.D. Breur, Msc
Opdrachtgever	Randewijk Beter Wonen
Rapport code	AP18043v1
Wijze van citeren	Breur, T.D. 2018. Activiteitenplan gewone dwergvleermuis, Munnikeweg 7/7a, Ederveen. Rapportcode: AP18043v1. Breur Ecologie & Onderzoek. Dordrecht

Breur Ecologie & Onderzoek
Schipbeekstraat 74
3313AR Dordrecht

Disclaimer

Op alle tekst, foto's en afbeeldingen in dit rapport berust – tenzij anders vermeld – het auteursrecht van Breur Ecologie & Onderzoek. Deze rapportage, inclusief eventuele bijlage(s), is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen dan de geadresseerde is zonder toestemming niet toegestaan. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Breur Ecologie & Onderzoek kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade als gevolg van een onjuiste of onvolledige weergave van de gegevens in dit rapport.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1 Plangebied & ontwikkeling.....	4
1.1 Huidige situatie.....	4
1.2 Geplande ontwikkeling.....	5
1.3 Toekomstige situatie.....	6
1.4 Planning.....	7
2 Wettelijk belang van ontwikkeling.....	8
3 Onderzoeksmethodiek.....	9
3.1 Vleermuisonderzoek.....	9
3.2 Volledigheid onderzoek.....	9
4 Onderzoeksresultaten.....	10
4.1 Gewone dwergvleermuis.....	10
4.2 Overige soorten.....	11
5 Effectbeoordeling.....	13
6 Maatregelen.....	14
7 Gunstige staat van instandhouding.....	17
8 Alternatieven afweging.....	19
8.1 Alternatieve locatie.....	19
8.2 Alternatieve werkwijze of inrichting.....	19
8.3 Alternatieve planning.....	19
Bronvermelding.....	20

Samenvatting

In de garage aan de Munnikeweg 7/7a bevindt zich een kraamkolonie van de gewone dwergvleermuis (26 dieren). Deze garage zal deels worden afgebroken en worden omgevormd tot berging, aangesloten op het woonhuis. De reden hiervoor is tweeledig:

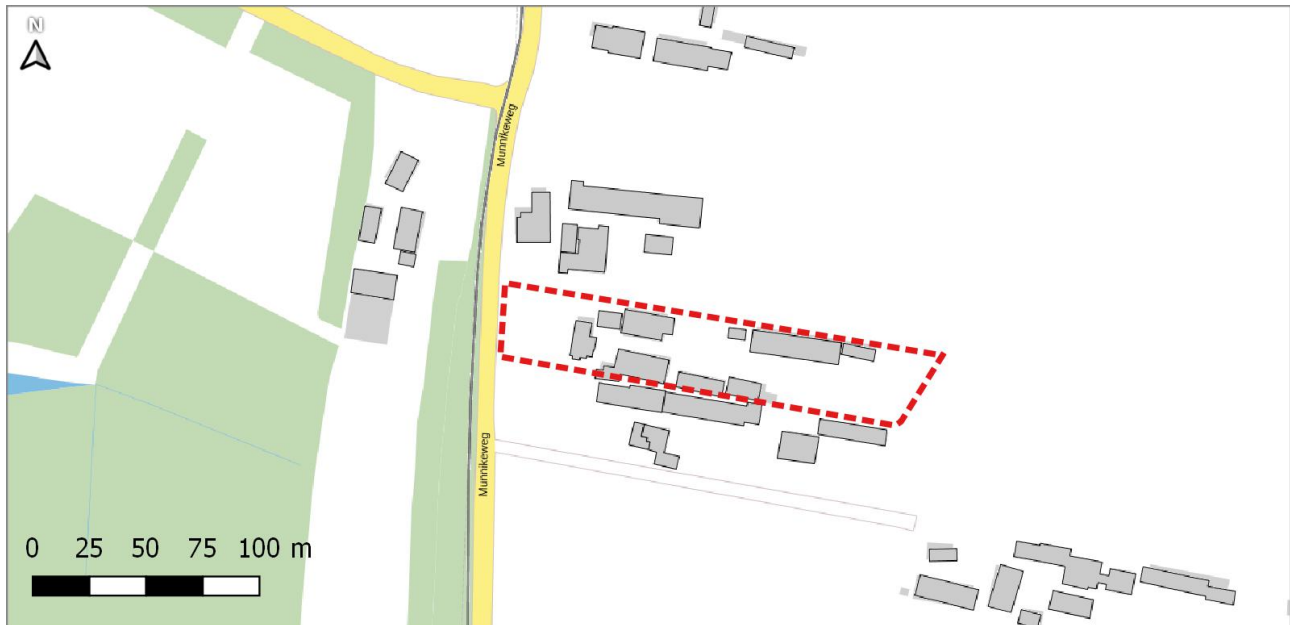
- De constructie van de garage verkeert in slechte staat, er is sprake van een veiligheidsrisico. De dakconstructie kan niet behouden blijven.
- De ouders van de huidige bewoner van de Munnikeweg 7/7a zijn op leeftijd en hebben zorg nodig, om de mantelzorg voor beide partijen te vergemakkelijken komen de ouders in huis wonen. Om een gelijkvloerse woonomgeving voor de ouders te creëren dient de vloer van de garage te worden opgehoogd.

In de omgeving van het plangebied zijn andere kraamkolonies van de gewone dwergvleermuis bekend en de kolonie beschikt over bewezen alternatieven. Door in planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met de vleermuizen wordt negatief effect tot een minimum beperkt. Ook in het nieuwe ontwerp is rekening gehouden met verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis. Deze nieuwe permanente verblijfplaatsen zijn van hoge kwaliteit, veelzijdiger en bieden ruimte voor grotere aantallen vleermuizen. Zodoende draagt de ontwikkeling positief bij aan het duurzame voorbestaan van de lokale kolonie dwergvleermuizen.

1 Plangebied & ontwikkeling

1.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft het perceel aan de Munnikeweg 7/7a, gemeente Ederveen, provincie Gelderland. Op het terrein is een woonhuis aanwezig en er staan enkele loodsen en schuren. Deze loodsen en schuren bestaat zowel uit bakstenen gevels en daken met dakpannen, maar ook uit staalconstructies met gevel- en dakbeplating. Beplanting is aanwezig in de voortuin (straatzijde) in de vorm van een moestuin, enkele lage heesters en sierbeplanting.

Afbeelding 1: Ligging plangebied (rood omlijnd)

Afbeelding 2: Schuren en loodsen in het plangebied

1.2 Geplande ontwikkeling

Op dit moment heeft het terrein een agrarische functie. Deze functie zal worden beëindigd, het terrein krijgt een nieuwe bestemming als woonfunctie. Het grootste deel van de loodsen en schuren op het terrein wordt gesloopt.

Het woonhuis blijft behouden, de huidige garage (nr. 2 op Afb. 3) zal bij dit woonhuis worden getrokken en worden omgevormd tot berging en garage. De garage is momenteel 25 cm lager gelegen dan het woonhuis. De berging/garage dient echter op gelijke hoogte komen te liggen met het woonhuis. Voor de ouders van mevrouw Van Deelen is een gelijkvloerse situatie noodzakelijk (zie ook Hfst. 2, toelichting wettelijk belang 1), in de berging komen onder andere de rollator en het scootmobiel van de ouders te staan. Daarbij verkeert de constructie van het garagedak in slechte staat, renovatie is noodzakelijk (zie Afb. 4 en Hfst 2, toelichting wettelijk belang 2).

Eén van de schuren (nr. 3 op onderstaande afbeelding) blijft deels behouden, en zal blijven functioneren als opslagplaats.

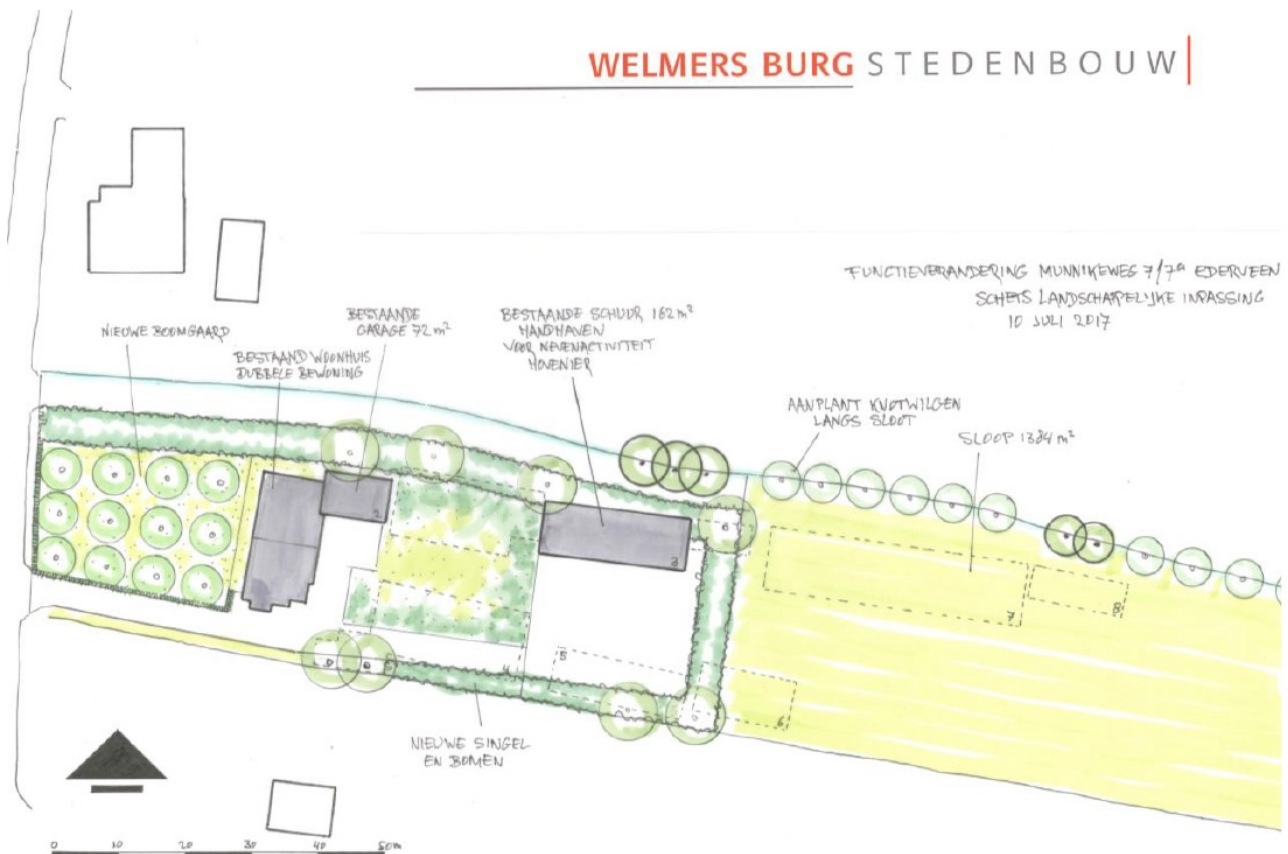
Afbeelding 3: De te behouden bebouwing (grijs), en de te slopen/wijzigen bebouwing (blauw).

Afbeelding 4: Links: Schade door insecten aan houtconstructie. Midden: Doorhangende balk (draagconstructie) gestut in garage. Rechts: Scheur in dragende wand.

1.3 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie is de garage bij het woonhuis gevoegd en omgevormd tot berging (gelijkvloers met het woonhuis). Op het achterliggende terrein is nog één loods/schuur aanwezig.

Afbeelding 5: Schets toekomstige inrichting

1.4 Planning

De sloop- en nieuwbouw werkzaamheden staan gepland in het eerste kwartaal van 2019. De werkzaamheden zullen voor april 2019 worden afgerond.

2 Wettelijk belang van ontwikkeling

De volgende wettelijke belangen zijn van toepassing op de geplande ontwikkeling.

Wettelijk belang 1:

"In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten."

Toelichting: In het woonhuis aan de Munnikeweg 7/7a woont de familie Van Deelen. De ouders van mevrouw Van Deelen zijn op leeftijd (80), zij hebben diverse gezondheidsklachten en hebben zorg nodig. Mevrouw Van Deelen is vrijwel dagelijks bezig met deze mantelzorg, maar mantelzorg geven op afstand is praktisch zeer lastig. Hierom komen de ouders van mevrouw van Deelen inwonen bij de familie. Voor alle partijen is dit beter, de ouders krijgen de zorg die nodig is en mevrouw Van Deelen hoeft niet meer op afstand mantelzorg te verlenen. Hoe eerder haar ouders op de Munnikeweg 7/7a kunnen komen wonen, hoe beter.

De garage is echter 25 cm lager gelegen dan de woning, om een gelijkvloerse woonsituatie te creëren moet de ruimte dus verhoogd worden. Deze gelijkvloerse woonsituatie is noodzakelijk vanwege de leeftijd van de ouders van mevrouw Van Deelen, haar moeder heeft reeds 2 kunstheupen. In de berging zullen onder andere rollator en scootmobiel worden gestald. Vanwege deze verhoging van de vloer dient ook het dak verhoogd te worden. Het dak en de draagconstructie is daarnaast in slechte staat en dient sowieso vervangen te worden, op termijn zou hier een steeds groter gevaar op instorting ontstaan (zie ook toelichting wettelijk belang 2).

Wettelijk belang 2:

"In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats."

Toelichting: Er was reeds bekend bij de bewoners dat er houtworm aanwezig was in het dak van de garage. Bij een inspectie op 02-11-2018 door Van Ginkel Loonspuitbedrijf is naast houtworm ook schade door de boktor vastgesteld, evenals grotendeels vergane panlatten door houtschimmels. Hiernaast zijn dragende houten balken in het dak aangetast door droogrot. Wanneer er niets zou gebeuren zou het dak van de garage in verval raken en instorten, en hiermee zou ook de kraamlocatie van de gewone dwergvleermuis verdwijnen. Door de gevel van de nieuwe woonruimte (op de plaats van de garage) echter volledig vleermuis toegankelijk te maken wordt ervoor gezorgd dat de vleermuizen ook in de toekomst op de locatie kunnen verblijven (zie Hfst. 7). In de nieuwe situatie is bovendien een groter deel van de gevel toegankelijk voor vleermuizen, en er is sprake van een tweedelige verblijfsruimte (onder boeiboord en in spouwmuur) waardoor de nieuwbouw onder veel meer weersomstandigheden (buitentemperaturen) geschikt is als vleermuisverblijfplaats.

Zonder de voorgenomen ontwikkeling zou de vleermuisverblijfplaats in de garage dus sowieso niet lang meer voort kunnen bestaan. Door de genomen maatregelen kan de kraamkolonie van de gewone dwergvleermuis echter weer een duurzame toekomst tegemoet gaan op deze locatie.

3 Onderzoeksmethodiek

3.1 Vleermuisonderzoek

Uitgangspunt voor het onderzoek is het vleermuisprotocol 2017, op basis hiervan was de volgende onderzoeksinspanning nodig:

- 3 voorjaarsbezoeken in de periode 15 mei – 15 juli: twee avondbezoeken en één ochtendbezoek (minimaal 30 dagen tussen de twee avondbezoeken).
- 2 najaarsbezoeken in de periode 15 augustus – 1 oktober (minimaal 20 dagen tussen beide najaarsbezoeken).
- Vanwege de omvang van het plangebied zijn de voorjaarsbezoeken uitgevoerd door 2 personen. Dit om tijdens het moment van uit- en invliegen het plangebied optimaal te kunnen overzien.
- Het najaarsonderzoek is uitgevoerd door 1 persoon, dit aangezien in het najaar de vleermuisactiviteit meer gespreid is over de gehele nacht. Dit onderzoek is niet gericht op uit- en invliegers, maar op baltsactiviteit (wat de gehele nacht plaats kan vinden) Hierom kon in het najaar het gehele plangebied door 1 persoon worden geïnventariseerd.
- Het gehele plangebied is tijdens de bezoeken te voet doorkruist. Op strategische plekken met goed overzicht is herhaaldelijk gepost. De loodsen en schuren zijn ook aan de binnenzijde onderzocht op (sporen van) aanwezigheid van vleermuizen.

Datum	Onderzoeker	Tijdstip begin	Tijdstip Eind	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft) en richting	Bewolking/ neerslag
26-05-18	T.D. Breur & J. Keyzer	21:30	23:45	19-16	O2	Half bewolkt, droog
29-6-18	T.D. Breur & J. Keyzer	22:00	00:00	17-15	NO1	Helder, droog
30-06-18	T.D. Breur	03:00	05:30	14	NO1	Helder, droog
16-8-18	T.D. Breur	22:10	00:10	17	NW2	Bewolkt, droog
15-9-18	T.D. Breur	00:15	02:15	13	ZW2	Helder, droog

Tabel 1: Overzicht bezoeken en weersomstandigheden vleermuisonderzoek

3.2 Volledigheid onderzoek

Het gehele onderzoek is uitgevoerd conform de condities en methodiek van de voor die soortgroep geldende voorschriften. De uitvoerende onderzoekers voldoen aan de definitie van deskundig ecooloog zoals bepaald door de Rijksdienst voor ondernemend Nederland¹. Hiermee is voldaan aan de benodigde onderzoeksinspanning.

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/ruimtelijke-ingrepen/ontheffing-vrijstelling/ecologisch-deskundige>

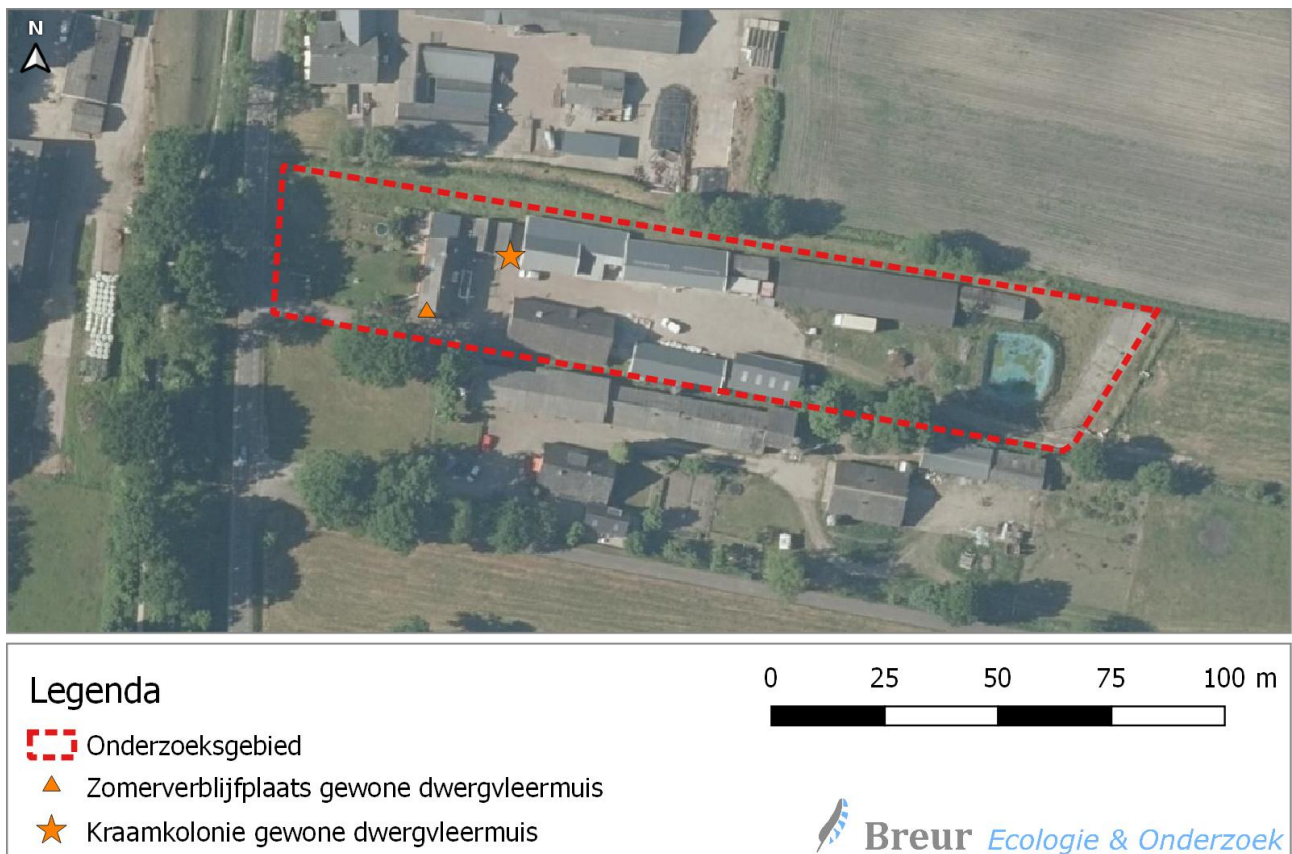
4 Onderzoeksresultaten

4.1 Gewone dwergvleermuis

In het plangebied bevinden zich twee verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis:

- Zomerverblijfplaats: Deze verblijfplaats, van één individu, is aangetroffen in de avond van 29-06-2018. Het dier werd invliegend waargenomen in een kier tussen de bakstenen gevel en het houten dakoverstek.
- Kraamkolonie: In de avond van 29-06-2018 werd één invliegend vrouwtje met jong (het jong hing zichtbaar aan de buik) waargenomen in het dak van de garage. De gehele nacht was er veel sociale activiteit en er vlogen diverse zwermende dieren rond deze garage. In de ochtend hieropvolgend (30-06-2018) zijn uiteindelijk 26 invliegende dieren geteld. Een opvallend feit is dus dat hier de avond ervoor geen uitvliegers zijn waargenomen. Het onderzoek heeft dus toevallig plaats gevonden in de nacht dat deze kraamlocatie werd bezet.

In het najaar was er nauwelijks activiteit van gewone dwergvleermuizen in het plangebied. Er zijn geen baltterritoria waargenomen. Overige waarnemingen van gewone dwergvleermuizen betroffen incidenteel overvliegende of kortstondig foeragerende dieren. Het plangebied vervult geen essentiële functie als foerageergebied of vliegroute. De groenstrook aan de Munnikeweg (onderdeel van de Grebbelinie) is wel zeer geschikt als vliegroute. Deze groenstrook kent een hoge variatie in zowel soort als structuur van inheemse bomen en struiken. Tijdens ieder bezoek is ook de omgeving van het plangebied onderzocht, langs deze Grebbelinie zijn tijdens ieder bezoek overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Afbeelding 6: Resultaten vleermuisonderzoek

Afbeelding 7: Locatie kraamkolonie in dakvlak van garage, invliegopening rood omcirkeld

Afbeelding 8: Locatie zomerverblijfplaats in woonhuis, invliegopening rood omcirkeld

4.2 Overige soorten

Naast de gewone dwergvleermuis zijn de volgende soorten vleermuizen waargenomen in/om het plangebied:

- Ruige dwergvleermuis: Een enkele langsvliegende ruige dwergvleermuis is waargenomen buiten het plangebied. Het plangebied heeft geen functie voor deze soort.
- Rosse vleermuis: Tweemaal is een hoog overvliegende rosse vleermuis waargenomen. Deze dieren vertoonden geen binding met het plangebied.
- Laatvlieger: Eenmaal is een overvliegende laatvlieger waargenomen. Dit dier vertoonde geen binding met het plangebied.

- Gewone grootoorvleermuis: Tweemaal is een gewone grootoorvleermuis waargenomen in het plangebied. In beide gevallen betrof het een kortstondig aanwezig dier rond middernacht. Ten tijde van het uit- of invliegen werden geen waarnemingen van grootoorvleermuizen gedaan. Alle schuren en loodsen in het plangebied zijn van binnen uitvoerig onderzocht op sporen die wijzen op de aanwezigheid van grootoorvleermuizen (zoals keutels of afgebeten vleugels van nachtvlinders). Deze sporen zijn niet aangetroffen. Om deze redenen wordt aanwezigheid van verblijfplaatsen van grootoorvleermuizen in het plangebied uitgesloten.

5 Effectbeoordeling

In het plangebied zijn twee verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig:

Zomerverblijfplaats in woonhuis

Het woonhuis blijft behouden, en hiermee ook de zomerverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis. De functieverandering en de ontwikkelingen in het plangebied hebben geen significant effect op deze verblijfplaats. Het micro-klimaat zal niet veranderen en de omgeving blijft voldoende functioneel voor deze vleermuis. Er is geen sprake van een negatief effect.

Kraamkolonie in garagedak

De garage zal worden omgevormd tot berging, en deze zal worden aangesloten op het bestaande woonhuis. Het bestaande dak zal verdwijnen waardoor de kraamverblijfplaats van 26 gewone dwergvleermuizen niet gehandhaafd zal blijven. Dit is in strijd met de volgende verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming:

Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb

- Art 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Art 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.

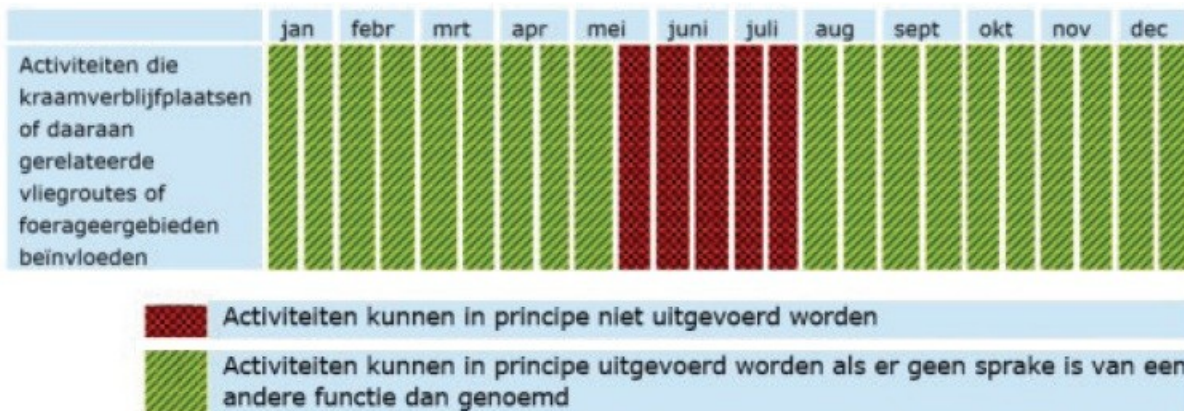
Een ontheffing voor bovenstaande verbodsbepalingen is noodzakelijk om de werkzaamheden m.b.t. de garage uit te kunnen voeren.

6 Maatregelen

Om negatief effect op de kraamkolonie in de garage zoveel mogelijk te voorkomen en te verminderen worden de volgende maatregelen genomen:

Werken buiten de kwetsbare periode:

De werkzaamheden zullen worden uitgevoerd in de periode januari t/m maart. Dit is buiten de kwetsbare periode van kraamverblijfplaatsen.

Afbeelding 9: Kwetsbare periodes van kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Bron: Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0

Vestiging van vleermuizen voorafgaand aan werkzaamheden voorkomen:

Het vleermuisonderzoek heeft aangetoond dat de garage enkel functioneert als kraamverblijfplaats. Andere functies zijn niet aangetoond en worden ook niet verwacht. De garage is niet verwarmd en de vleermuizen verblijven direct onder de dakpannen. Dit maakt dat de temperatuur van de verblijfplaats zeer onderhevig is aan de buitentemperatuur. Als winterverblijfplaats is de garage hierdoor zeer ongeschikt. Desalniettemin worden drie dagen voorafgaand aan de sloop de buitenste rijen dakpannen verwijderd. Dit zorgt voor tocht en nog ongunstiger klimaat in het dakvlak. Mocht er zich toch een vleermuis in het dakvlak bevinden dan zal deze zich verplaatsen naar een beter geschikte verblijfplaats.

Controle voorafgaand aan de werkzaamheden:

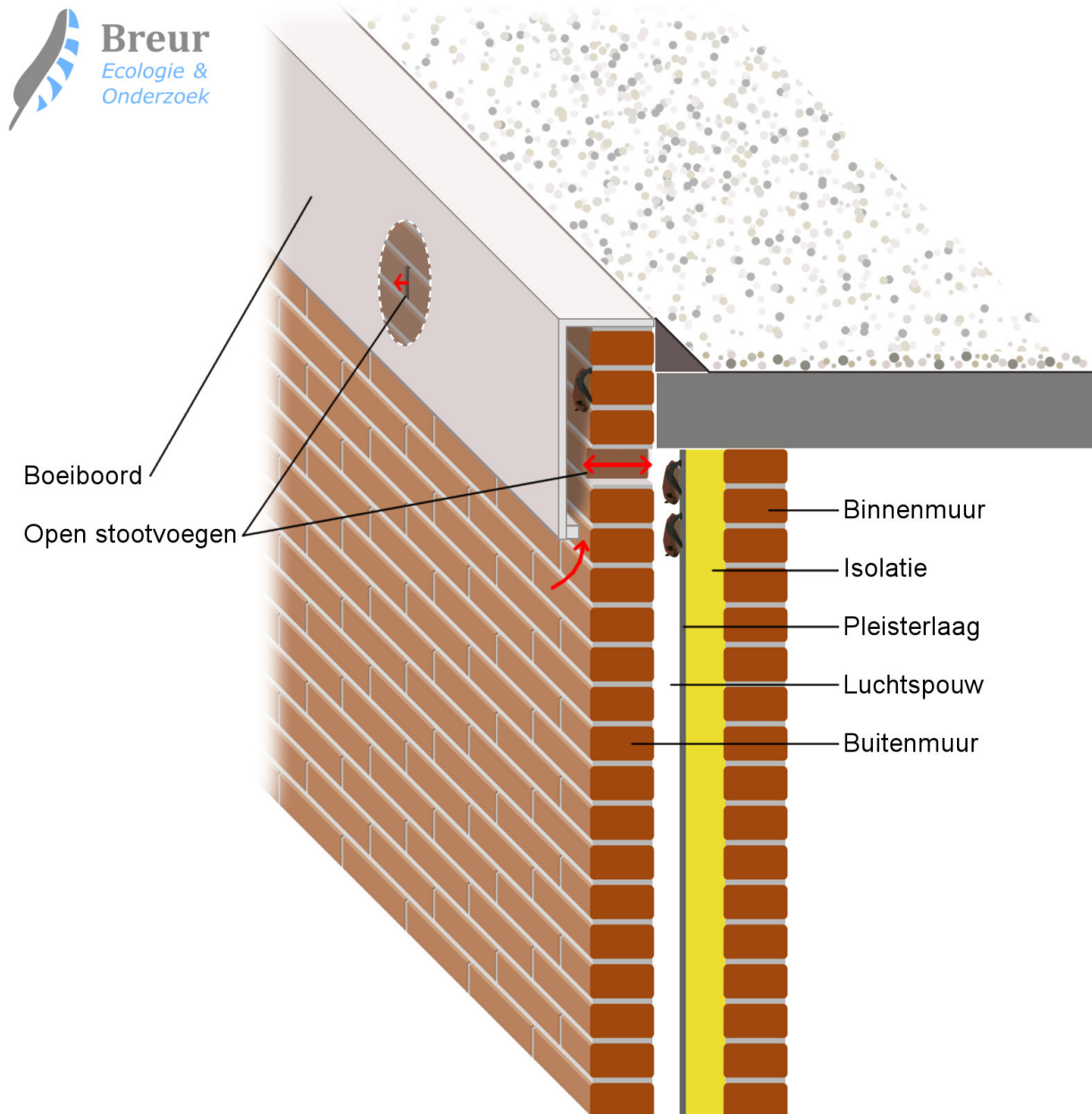
Voorafgaand aan de sloop van het dakvlak van de garage zal een deskundig ecooloog het dak inspecteren op aanwezigheid van vleermuizen. Hierbij zal gebruik gemaakt worden van een endoscoop camera waarmee in het dakvlak gekeken kan worden. Sloop zal alleen plaatsvinden wanneer met zekerheid is vastgesteld dat er geen vleermuizen aanwezig zijn in het dakvlak.

De nieuwe bebouwing voorzien van een vleermuis toegankelijke gevel:

De berging welke aan het bestaande woonhuis gebouwd zal worden (op de plek van de huidige garage) zal voorzien worden van een gevel en dakrand constructie die optimaal geschikt is voor de gewone dwergvleermuis (zie Afb. 10 op volgende pagina). Zowel de noord-, oost-, als zuidgevel worden op deze manier toegankelijk voor vleermuizen. De locatie en invlieghoogte van deze verblijfplaats zijn identiek aan de huidige verblijfplaats. Er is gekozen voor een plat dak met boeiboord constructie, mede omdat dit de mogelijkheid geeft om een gesegmenteerde vleermuisverblijfplaats te realiseren met verschillen in microklimaat: Een verblijfruimte onder het boeiboord en een verblijfruimte in de luchtspouw. Via open stootvoegen hebben de vleermuizen toegang tot deze luchtspouw. Het is van belang dat de vleermuizen voldoende grip hebben om te kunnen hangen. Op bakstenen is deze grip geen probleem, maar in de

spouwmuur mogelijk wel. Hierom wordt in de spouw op het isolatiemateriaal een ademende sierpleisterlaag aangebracht (stolit of een vergelijkbaar materiaal). Indien nodig wordt hiervoor eerst een gaas op het isolatiemateriaal gespannen. Tijdens het aanbrengen van deze sierpleister worden (voordat de pleister volledig is uitgehard) met een bezemkop lichtjes horizontale banen aangebracht in het pleister, dit zorgt voor optimale houvast voor de vleermuizen.

Op onderstaande afbeelding is de constructie schematisch weergegeven. De openingen onder het boeiboord en de open stootvoegen zijn 1,5 a 1,7 cm breed, de breedte van de luchtspouw bedraagt ca. 3 cm².

Afbeelding 10: Schematische weergave van de vleermuis-toegankelijke gevel zoals deze gerealiseerd zal worden aan de Munnikeweg 7/7a.

2 Optimale afmetingen voor doorgangen en verblijfsruimtes voor de gewone dwergvleermuis, gebaseerd op Gewone dwergvleermuis, versie 1.0

Ecologisch werkprotocol

In overleg met de opdrachtgever worden de mitigerende maatregelen zo concreet mogelijk uitgewerkt. Deze maatregelen worden vervolgens vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Dit protocol beschrijft gedetailleerd wanneer welke maatregelen genomen moeten worden, en wanneer begeleiding van een ecologisch deskundige noodzakelijk is. Het ecologisch werkprotocol dient tijdens uitvoering van de werkzaamheden altijd op locatie aanwezig te zijn en het protocol dient bekend te zijn bij alle betrokkenen.

Monitoring

Er is behoefte aan meer kennis over de mitigatie van kraamkolonies van dwergvleermuizen. Monitoring vormt hierom een onderdeel van het maatregelenpakket. Gedurende een periode van 3 jaar zal gemonitord worden of de permanente voorziening in de nieuwbouw succesvol in gebruik genomen zal worden als kraamverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis.

NB: Er is in dit pakket aan mitigerende maatregelen bewust niet gekozen voor het ophangen van vleermuiskasten, dit heeft verschillende redenen:

- In de praktijk blijken vleermuiskasten (de grote kraamkast modellen) vrijwel nooit bezet te worden door kraamkolonies, maar hooguit door enkele individuele mannetjes. De gewone dwergvleermuis behoudt een voorkeur voor kraamverblijfplaatsen in gebouwen en niet in extern geplaatste kasten.
- Op het terrein zijn geen geschikte locaties om vleermuis kraamkasten te plaatsen. De schuur die blijft bestaan heeft een deels open gevel is deels opgebouwd uit enkelwandige stalen golfplaten, dit biedt onvoldoende temperatuurstabiliteit voor kraamkasten. Het woonhuis biedt weinig ruimte voor het plaatsen van grote kraamkasten, en bovendien: het woonhuis is al geschikt voor vleermuizen. In de dakrand is namelijk een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis vastgesteld. Het is niet van toegevoegde waarde om kasten te plaatsen aan een gebouw wat al vleermuistoegankelijk is.
- Vleermuiskasten dienen voornamelijk als tijdelijk alternatief gedurende een overbruggingsperiode, tot aan de realisatie van nieuwbouw met permanente voorzieningen. In dit geval is er echter geen noodzaak voor een overbruggingsperiode. De nieuwe kraamlocatie betreft een permanente voorziening en is direct beschikbaar in het kraamseizoen 2019.
- De kraamkolonie beschikt al over alternatieve verblijfplaatsen waarop zij kunnen terugvallen, een vleermuiskast zal hierom niet gebruikt worden. De kraamkolonie is invliegend aangetroffen in de ochtend van 30-06-18 in het garagedak, de avond hiervoor (29-06-18) werden hier geen uitvliegende dieren waargenomen. De vleermuizen verbleven aan het begin van deze nacht dus buiten het plangebied. Ook tijdens het eerste bezoek (26-05-18) was de kraamkolonie niet aanwezig. Zoals in Hfst. 7 verder wordt beschreven zijn er binnen het lokale netwerk van de gewone dwergvleermuis nog vier andere kraamlocaties bekend en er zijn in april 2017 nog eens een viertal kraamkasten geplaatst. In deze kraamkasten hebben zich tot op heden nog geen kolonies gevestigd.

7 Gunstige staat van instandhouding

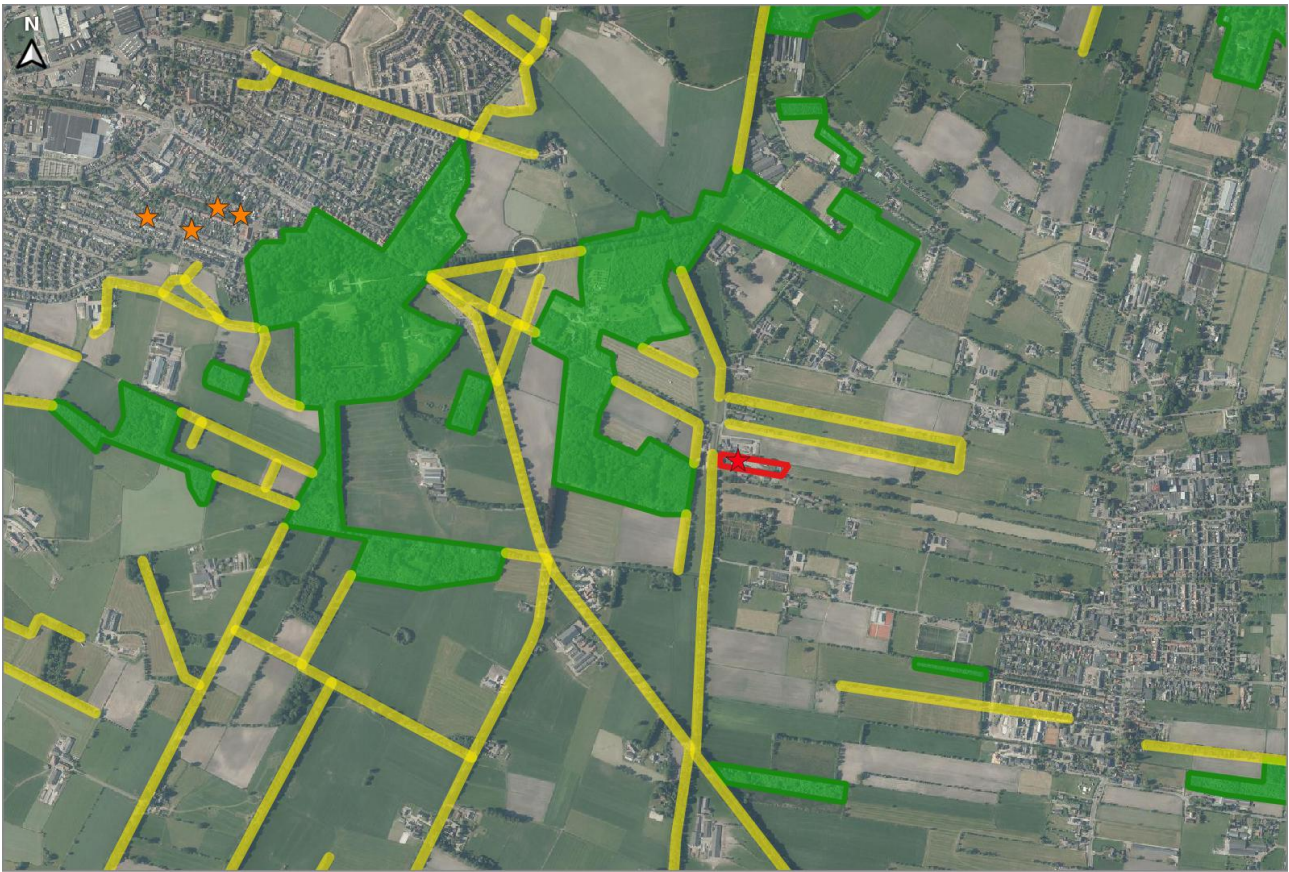
De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuis van Nederland. De landelijke staat van instandhouding wordt als gunstig beoordeeld³. Ook in en om het plangebied was dit de meest waargenomen soort en er is geen reden om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding afwijkt van de landelijke. Hiernaast is de betrokken onderzoeker (T.D. Breur) in 2016 en 2017 betrokken geweest bij vleermuisonderzoek in de nabijgelegen plaats Renswoude⁴. Bij dit onderzoek zijn er 4 kraamlocaties aangetroffen, het betrof een zeer mobiele kolonie (geschat op maximaal 100 dieren) die bij ieder bezoek weer in andere aantallen op andere plaatsen werd aangetroffen. Al deze kraamlocaties bleven echter behouden, de ontwikkeling in Renswoude waarvoor dit onderzoek was uitgevoerd voorzag niet in de sloop van gebouwen waarin de kolonie aanwezig was. Voorafgaand aan dit onderzoek waren er echter al 4 kraamkasten geplaatst in de omgeving, uitgaande van een worst-case scenario. Deze kraamkasten zijn voor zover bekend niet bezet door een kraamkolonie, wel zijn er tot 3 individuele dwergvleermuizen waargenomen in de kasten in het najaar van 2017 (pers. observatie T.D. Breur).

De dwergvleermuizen uit Renswoude foerageerden allemaal in het zuidoosten van deze gemeente, richting Ederveen. Gezien de aaneenschakeling van geschikte foerageergebieden en vliegroutes (zie Afb. 11) mag aangenomen worden dat de kraamkolonie welke is aangetroffen aan de Munnikeweg tot dezelfde populatie behoort. Het geschikte foerageergebied concentreert zich duidelijk tussen Ederveen en Renswoude, ten oosten van de Munnikeweg en rondom Ederveen bevindt zich zeer weinig oppervlakte geschikt leefgebied. Het is zelfs aannemelijk dat de kraamkolonie aan de Munnikeweg onderdeel is van de kraamkolonie in Renswoude. De afstand tussen de kolonies bedraagt slechts 1,5 km. Van de gewone dwergvleermuis is bekend dat de kolonies in het begin van het kraamseizoen vrij groot kunnen zijn, maar dat zij later in het kraamseizoen uiteenvallen in kleinere groepjes. Dit sluit goed aan op de waarnemingen in het plangebied aan de Munnikeweg, waar zich relatief laat in het kraamseizoen een relatief kleine kraamkolonie vestigde. Mogelijk is deze kleine kraamkolonie dus een afsplitsing van de grotere kraamkolonie in Renswoude.

Er is veel functioneel geschikt foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis in de omgeving aanwezig, en dit blijft behouden. Daarnaast bevinden zich in Renswoude minimaal 4 geschikte kraamlocaties + 4 kraamkasten. Op basis van deze feiten, en in combinatie met de mitigerende maatregelen (waarmee negatief effect wordt zoveel mogelijk wordt voorkomen en een nieuwe duurzame verblijfplaats wordt gecreëerd), kan geconcludeerd worden dat de lokale gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt.

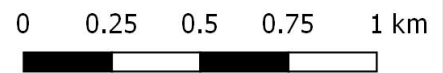
3 <https://www.verspreidingsatlas.nl/8496199#>
<http://www.vleermuis.net>

4 Breur, T.D. 2017. Aanvullend onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen In het kader van de Wet natuurbescherming Plangebied: Taets van Amerongenweg, Renswoude. Kenmerk ER20170706v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Legenda

- Plangebied
- ★ Kraamkolonie plangebied
- ★ Kraamkolonie buiten plangebied
- Geschikt foerageergebied
- Geschikte vliegstructuren

Breur *Ecologie & Onderzoek*

Afbeelding 11: Bekende kraamkolonies, geschikt foerageergebied en vliegroutes in de omgeving van Renswoude en Ederveen.

8 Alternatieven afweging

8.1 Alternatieve locatie

Het project is locatiespecifiek, het betreft een garage in slechte staat waar hoe dan ook iets moet aan gebeuren. Voor een berging aan het woonhuis is dit de meest logische en praktische plaats.

8.2 Alternatieve werkwijze of inrichting

Een werkwijze waarbij het dak van de garage gespaard blijft is niet mogelijk, de constructie is in te slechte staat. Overige werkwijzen zijn aangepast om verstoring van vleermuizen zoveel mogelijk te minimaliseren en de nieuwe inrichting is zodanig ontworpen dat hier een nieuwe verblijfplaats voor vleermuizen ontstaat (met betere eigenschappen, segmentatie van micro-klimaat, en geschikt voor grotere aantallen dieren).

8.3 Alternatieve planning

De gekozen planning beperkt de overlast voor vleermuizen tot een minimum, een andere planning is voor de vleermuizen niet wenselijk.

Bronvermelding

Breur, T.D. 2017. Aanvullend onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen In het kader van de Wet natuurbescherming Plangebied: Taets van Amerongenweg, Renswoude. Kenmerk ER20170706v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Breur, T.D. 2018. Soortgericht onderzoek vleermuizen, Munnikeweg 7/7a, Ederveen. Rapportcode: SO18022. Breur Ecologie & Onderzoek. Dordrecht

Jansen. 2017. Quick-scan Natuur Munnikeweg 7 te Ederveen. Wageningen

Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen.

Kaartmateriaal:

<http://pdokviewer.pdok.nl>

Kennisdocumenten:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Overig:

https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0339.BP2017TaetsvAfase1-vg01/b_NL.IMRO.0339.BP2017TaetsvAfase1-vg01_tb8.pdf

<http://www.vleermuis.net>

<https://www.verspreidingsatlas.nl/8496199#>